

**THE INFLUENCE OF MATERNAL FACTORS, INFANT
BEHAVIOR, SOCIAL SUPPORT ON MATERNAL ROLE
PERFORMANCE OF POSTPARTUM MOTHERS**

RATTIYA HANKLA

**With compliments
of**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(MATERNITY AND NEWBORN NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2001

ISBN 974-04-1408-7

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH

1837 i

102

2

**4236676 RAMN / M: MAJOR: MATERNITY AND NEWBORN NURSING;
M.N.S. (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)
KEY WORDS : POSTPARTUM MOTHERS / MATERNAL ROLE
PERFORMANCE / INFANT BEHAVIOR / SOCIAL
SUPPORT.**

**RATTIYA HANKLA: THE INFLUENCE OF MATERNAL
FACTORS, INFANT BEHAVIOR, SOCIAL SUPPORT ON MATERNAL
ROLE PERFORMANCE OF POSTPARTUM MOTHERS. THESIS
ADVISORS: PORNTHIP WONGVISETSIRIKUL, D.N.S., SRISAMORN
PHUMONSAKUL, D.N.S., 83 p, ISBN 974-04-1408-7**

The purpose of this descriptive research is to investigate the influence of maternal factors, infant behavior and social support, on maternal role performance of postpartum mothers.

The maternal performance framework of 'Mercer' was used to guide the study. The purposive sample consisted of two hundred and ten postpartum mothers who attended the family planning clinic at Ramathibodi Hospital between May 31st to July 31st, 2001. All the data were collected using five questionnaires: personal factors, maternal role performance, social support, infant behavior, and self-esteem questionnaires. Data were analyzed using the SPSS/FW Version 9.00.

The result showed that the maternal role performance of the subject women were rather good. Self-esteem and social support were significantly positively associated at a low level with the maternal role performance ($r=.213$, $p=.01$, $r=.207$, $p=.01$). Infant behavior was significantly negatively associated at a low level with maternal role performance ($r=-.210$, $p=.01$). However, age, years of education, childrearing experience, type of labor, were not statistically significantly associated with maternal role performance. Self-esteem, social support and infant behavior explained 11 percent of the variance of maternal role performance of postpartum mother scores with statistical significant.

As a result of this study, it is recommended that nurses should encourage families to provide support and understanding to postpartum mothers throughout this difficult experience, in order to adapt to their maternal role easily and effectively.

4236676 RAMN / M: สาขาวิชา:การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด; พย. ม.

(การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

รัตติยา หาญกล้า: อิทธิพลของปัจจัยด้านมารดา, พฤติกรรมทารก, การสนับสนุนทางสังคมกับการแสดงบทบาทการเป็นมารดาของมารดาในระยะหลังคลอด (THE INFLUENCE OF MATERNAL FACTORS, INFANT BEHAVIOR, SOCIAL SUPPORT ON MATERNAL ROLE PERFORMANCE OF POSTPARTUM MOTHERS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พรทิพย์ วงศ์วิเศษศิริกุล, พย.ด., ศรีสมร ภูมณสกุล, พย.ด., 83 หน้า ISBN 974-04-1408-7

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมารดา, พฤติกรรมทารก, การสนับสนุนทางสังคมกับการแสดงบทบาทการเป็นมารดาของมารดาในระยะหลังคลอด ภายใต้กรอบแนวคิดการดำรงบทบาทการเป็นมารดาของเมอร์เซอร์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นมารดาในระยะหลังคลอด 6 สัปดาห์ มาตรวจที่โรงพยาบาลรามธิบดี ระหว่าง 31 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2544 จำนวน 210 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด คือ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้พฤติกรรมทารก และการแสดงบทบาทการเป็นมารดา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW Version 9.00 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงบทบาทการเป็นมารดาโดยรวมอยู่ในระดับดี ความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง ($r = .213, p < .01$) การสนับสนุนทางสังคม ($r = .207, p < .01$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงบทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการรับรู้พฤติกรรมทารก ($r = -.210, p < .01$) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการแสดงบทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อายุ การศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงดูบุตร ชนิดของการคลอด มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาทการเป็นมารดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอด ได้แก่ ความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้พฤติกรรมทารก โดยสามารถร่วมกันทำให้ความแปรปรวนของการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดแปรผันได้ร้อยละ 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่ามารดาหลังคลอดที่มีความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมและการรับรู้พฤติกรรมทารกดี จะสามารถแสดงบทบาทการเป็นมารดาได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าพยาบาลควรส่งเสริมให้บุคคลใกล้ชิดกับมารดาหลังคลอดช่วยกันให้การสนับสนุนด้านจิตใจและอารมณ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร การติชมและการช่วยเหลืออื่นซึ่งมารดาขาดสนแก่มารดาในระยะหลังคลอด จะช่วยให้มารดาสามารถแสดงบทบาทการเป็นมารดาได้